

El llenguatge

Tinències d'alcaldia

2/X/1979

Sovint es confon la tinència amb la tinença. Sabem que hi ha diversos noms que en castellà acaben en encia, com «apariencia», «avenencia», «complacencia», etc, als quals corresponen formes del català acabades en ença: apareença, avinença, complaença, les quals, però, moltes vegades, per influència del castellà són indegudament convertides en «apariència», «avinència» i «complaència». No és gens estrany, doncs, que en lloc de tinència, que és un mot que cal usar sovint, sobretot quan hom es refereix a les tinències d'alcaldia, es digui tinença, tant més que aquesta segona forma és realment existent i correcta, però amb un significat diferent.

Els noms derivats formats amb els sufixos ança i ença són, de fet, derivats de verbs: perseverança prové de perseverar i tinença de tenir. I els noms derivats formats amb els sufixos ància i ència són obtinguts a partir d'adjectius: fragància prové de fragant i deficiència de deficient. La coneixença d'aquest fet pot resoldre alguns dubtes sobre les terminacions d'aquests mots però no tots: esgarrifança, per exemple, ha de revestir precisament aquesta forma i no una altra d'acabada en ància perquè no existeix l'adjectiu «esgarrifant»; i eloquència ha d'ésser precisament eloquència i no «eloquença» perquè no pot provenir sinó d'un adjectiu, eloqüent. En canvi, hom podria dubtar en el cas de formes com negligència, existint realment el verb negligir, o com complaença existint realment l'adjectiu complaent.

Pel que fa a les formes tinença i tinència, la primera prové del verb tenir i la segona de tinent (abreviació o afèresi de lloctinent: el qui té el lloc d'un altre). Tinença, doncs, significa «acció de tenir o posseir alguna cosa», i a partir d'aquest valor ha passat a designar també una extensió territorial determinada pel fet d'ésser —o d'haver estat— possessió d'algu, com la Tinença de Benifassar, a la comarca del Baix Maestrat. I tinència vol dir «carrec o ofici de tinent». Si tenim tinents d'alcalde, el carrec de cada un d'ells (i, per extensió, la seva oficina, despatx, etc) es la tinència d'alcaldia.

Albert Jané